

คำนำ

สถาบันการศึกษาและสถาบันการเมือง การปกครอง ต่างก็เป็นสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญและมีปฏิสัมพันธ์กันในลักษณะพหุภาคี แต่ก็เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า สถาบันการเมืองการปกครองเป็นสถาบันที่มีความสำคัญที่สุด การดำเนินการตลอดจนการเปลี่ยนแปลงพัฒนาของสถาบันต่าง ๆ ย่อมขึ้นอยู่กับสถาบันการเมืองการปกครอง ทั้งนี้เพราะการเมืองการปกครองเป็นเรื่องของอำนาจและการใช้อำนาจรวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรของชาติด้วย สถาบันการเมืองการปกครองจะเป็นฝ่ายกำหนดนโยบาย ออกกฎหมาย พระราชบัญญัติระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ อันจะมีผลกระทบต่อสถาบันสังคมอื่น ๆ ที่จะต้องนำไปดำเนินการและถือปฏิบัติ สถาบันการเมืองการปกครองจะเป็นฝ่ายจัดสรรทรัพยากรของชาติทั้งในด้านงบประมาณ วัสดุสิ่งของและบุคคล นอกจากนี้มีอำนาจหน้าที่โดยตรงแล้ว สถาบันการเมืองการปกครองยังอาจใช้อำนาจหน้าที่ที่ส่งผลกระทบต่อสถาบันอื่น ๆ ในทางอ้อมอีกด้วย ซึ่งจะมีทั้งในลักษณะของการส่งเสริมสนับสนุนและการใช้อำนาจหน้าที่ในทางมิชอบที่จะนำไปสู่ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถาบันสังคม

สถาบันการศึกษาได้รับผลกระทบจากสถาบันการเมืองการปกครอง ทั้งในทางตรงและทางอ้อม สถาบันการศึกษาจักต้องดำเนินการตามนโยบาย กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่ฝ่ายการเมืองการปกครองเป็นผู้กำหนด อาทิแผนการศึกษาแห่งชาติ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ตลอดจนพระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การศึกษา การจัดสรรทรัพยากรเพื่อการศึกษาที่ขึ้นอยู่กับฝ่ายการเมืองการปกครอง การบริหารจัดการภายในระบบการศึกษาและสถาบันการศึกษาต้องสอดคล้องกับระบอบการปกครองของประเทศ การจัดการเรียนการสอน เนื้อหาวิชาในหลักสูตร จะต้องคำนึงถึงการถ่ายทอดดำรงไว้ เสริมสร้างสนับสนุน และพัฒนาระบอบการปกครองของประเทศด้วย

ในขณะที่สถาบันการเมืองการปกครองมีผลกระทบต่อสถาบันการศึกษาทั้งในทางตรงและทางอ้อม ทั้งในส่วนที่ส่งเสริมสนับสนุนหรือก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ก็ตาม ในขณะที่เดียวกันสถาบันการศึกษาก็มีบทบาทสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสถาบันการเมือง การปกครองทั้งในทางตรงและทางอ้อมเช่นกัน สถาบันการศึกษานอกจากจะทำหน้าที่สนับสนุนส่งเสริมถ่ายทอดและดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมทางการเมืองการปกครองของประเทศแล้ว บทบาทหน้าที่สำคัญอีกประการหนึ่งอันเป็นหน้าที่โดยตรงของสถาบันการศึกษาคือ การพัฒนาคนให้มีคุณภาพเพื่อไปทำหน้าที่ต่าง ๆ ในสถาบันสังคมอื่น ๆ รวมทั้งสถาบันการเมืองการปกครองด้วย หากการศึกษาสามารถพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถเป็นคนดี มีคุณธรรม เมื่อบุคคลเหล่านี้เข้าสู่สถาบันการเมืองการปกครองก็ย่อมที่จะดำเนินกิจกรรมทางการเมืองการปกครองให้มีคุณภาพตามแนวทางของการเมืองการปกครองที่ติดตามที่เรียกกันว่าหลักธรรมรัฐ การเมืองการปกครองที่ดีมีคุณภาพย่อมมีผลกระทบต่อสถาบันสังคมอื่น ๆ ในการส่งเสริมสนับสนุน การกำหนดนโยบาย การจัดสรรทรัพยากรของชาติ ตลอดจนการใช้อำนาจหน้าที่ที่จะเป็นไปอย่างเหมาะสมมีประสิทธิภาพและเป็นไปในแนวทางที่จะส่งเสริมสนับสนุนสถาบันสังคมต่าง ๆ รวมทั้งสถาบันการศึกษาให้ดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของชาติ ไม่ว่าจะเป็นผู้สอน ครู อาจารย์ ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาตลอดจนบุคลากรทางการศึกษา จำเป็นจะต้องศึกษาทำความเข้าใจถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถาบันการศึกษากับสถาบันสังคมอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันการเมือง การปกครอง ทั้งนี้ก็เพื่อจะได้บริหารจัดการการศึกษาของชาติไปในทางทิศทางที่เหมาะสมสอดคล้องส่งเสริมสนับสนุนกับสถาบันต่างๆ ของสังคม

เอกสารประกอบการเรียนนี้จัดทำขึ้นเพื่อช่วยให้นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนกระบวนวิชา EA 625 หรือ EA 765 การศึกษากับการพัฒนาทางการเมือง ทั้งในส่วนกลางและสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ มีเอกสารใช้ประกอบในการศึกษาค้นคว้าที่จะก่อให้เกิดมีวิสัยทัศน์และกระบวนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถาบันการเมืองการปกครองกับสถาบันการศึกษา รวม

ทั้งบุคลากรทางการศึกษาสามารถจัดการศึกษาของชาติให้เหมาะสมสอดคล้องกับฝ่ายการเมืองการปกครองทั้งในด้านการปฏิบัติตามและสนับสนุนส่งเสริมพัฒนาสถาบันการเมืองให้มีคุณภาพต่อไป เนื้อหาสาระของเอกสารนี้จะช่วยให้ผู้ศึกษามีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของปฏิสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับการเมือง อันจะเป็นแนวทางให้นักศึกษาได้ใช้ให้เป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ กำหนดบทบาท หน้าที่ ตลอดจนการติดตามความเคลื่อนไหวทั้งของสถาบันการศึกษาและสถาบันการเมืองการปกครอง หวังว่าเอกสารประกอบการเรียนชุดนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าของนักศึกษาตามสมควร

รองศาสตราจารย์ดร.สมศักดิ์ คงเที่ยง
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
26 มีนาคม 2543